

תוספות בד"ה כי שרי ר"מ כגון שהיה לו חולה מבע"י וז"ל ואם תאמר ונוקי מתניתין בשוגג ור"מ ולא היה לו חולה כלל וי"ל דרומיא דיוה"כ קתני דאסור אע"ג דהיה לו חולה ואם תאמר והא ע"כ לא הוה לגמרי דומה דיוה"כ דבשבת אם לא הבריא מותר אפילו לר"י וי"ל דבמקום דשייך חיוב שם מדמה שבת ליוה"כ כדקתני אע"פ שנתחייב בנפשו עכ"ל. ודברי תוספות אלו צריכים הסבר מהא לר"מ נמי אוקי במקום חיוב דהא אם לא היה חולה כלל במזיד מתחייב בנפשו ואמאי לא נוקי כר"מ בשוגג. וצ"ל דבמתניתין מצינן דמדמה בכל מקום חיוב שבת ליוה"כ, דאין לנו מקום פטור במזיד אלא אם היה חולה ולא הבריא דאז פטור אף במזיד אף לר"י, ובשוגג שפיר מותר בשבת אפילו לר"י, דשם אין מקום חיוב כלל אם היה חולה ולא הבריא, אבל אם היה חולה והבריא שיש שם מקום חיוב לכ"ע דהא אף ר"מ מודה דבמזיד חייב בנפשו ובשוגג אית ליה דמותר אפילו באותו יום בשבת א"כ לא נוקי ליה כר"מ דבמקום חיובא אינו דומה שבת ליוה"כ, דהא בשוגג ביוה"כ אסור משום עינוי ובשבת מותר דלית כאן לא איסורא דשבת דהא הוי שוגג ולא איסור מוקצה דהא ביהש"מ היה חולה משא"כ לר"י ושפיר ודריק.

שם ע"ב רש"י בד"ה שהיה לו חולה וז"ל מע"ש דכיון דשוגג הוא כדאוקמינן וליכא איסור שבת, איסור מוקצה נמי ליכא דעומדת לשחיטה היתה ביהש"מ ואפילו בשבת משום דחולה לפקוח נפש דוחה את השבת עכ"ל. ולענ"ד יש לדקדק טובא כיון דאיירי בחולה מבעו"י מה לו לרש"י לדייק דליכא איסור שבת משום דשוגג הוא, אפילו מויד נמי ליכא איסור שבת גבי חולה שיש בו סכנה ועוד הא אפילו לר' יהודה פירש רש"י בד"ה מ"ט דר"י וז"ל הא אפילו במזיד איסור שבת ליכא וכ"ש בשוגג. וקצת איכא למימר דרש"י בדברי ר"מ איירי ופירש לפי המסקנה דגמרא דאיירי בחולה והבריא וליכא איסור שבת רק בשוגג. וצ"ע דהא לקמן בד"ה והבריא פירש רש"י וז"ל הילכך לר"מ דלאו משוי שוגג דאיסור שבת שרי ולר"י אסור הרי דרק השתא מסיק רש"י אליבא דמסקנה וצ"ע.

שם ע"ב תוספות בד"ה כגון שקצץ לו דלעת וז"ל פירש בקונטרס מדנקט קוצץ משמע דאיירי מן המחובר וקשה דא"כ מאי אריא מבשל אפילו כי לא נתבשל נמי אסור ואומר ר"ת דבתלושה איירי וכו' ומבשל אסור משום דדלעת לא חזיא לכוס וכו' עכ"ל ולא זכיתי להבין דבריהם מה תיקן ר"ת בתירוצו כיון דדלעת לא חזיא לכוס ואע"פ שחזיא לבהמה הויה מוקצה כיון דדלעת עומדת לאדם ואינה ראויה לאדם כדמסיקו כאן בתוספות, א"כ אף השתא קשה מאי איריא מבשל אפילו כי לא נתבשל נמי אסור וצ"ע לענ"ד, והנה ראיתי במהרש"א שרוצה קצת לישבו שכתב דבלא בישול ליכא איסור כלל לאוכלו אלא משום דלא חזיא ליה לכוס וכו' עכ"ל ולא נחה דעתי בזה דהא כיון דלא חזיא לכוס הוי ליה איסור מוקצה וצ"ע.

חושב"א בחידושו הקשה על המתניתין וז"ל וא"ת והא קי"ל דמומר לחלל שבתות בפרהסיא הוי מומר לכל התורה כולה ושחיטתו נבילה וכו' פירשו בעלי התוספות דבפעם אחת לא הוי מומר לפסול אותה שחיטה וכו', אלא ודאי משמע שאין שם מומר